

De stikstofuitstoot is in ons land, waarover de leiding aan u is toevertrouwd, veel te hoog. Dat erkent u als u regels opstelt die hier iets aan zouden moeten doen. Het nu voorgestelde schiet echter verre tekort: het is te weinig en te vrijblijvend, maar cruciaal is, dat de Nederlandse overheid de stikstofproblematiek, zoals ook die rond CO₂, slechts ziet als hinder voor bedrijfsvoering. Dat is fundamenteel onjuist en het is gevaarlijk, inmiddels levensgevaarlijk. De ruimte die de opgetelde menselijke activiteit kan nemen dient de grenzen te respecteren die door de natuur gesteld worden. Die grenzen zijn sinds lang overschreden, met alle gevolgen van dien: planten en dieren verdwijnen in hoog tempo en inmiddels wordt ons eigen bestaan bedreigd. Natuur in al haar facetten, inclusief haar herstellend vermogen, is niet een wel of niet te waarderen aardig decor -ook door u gekozen om er te verpozen- dit geheel het maakt de conditio sine qua non uit voor ons bestaan, te beginnen bij ons welzijn en uiteindelijk in de vorm van een zaak van leven of dood. Door oorzaak en gevolgen niet juist te benoemen, door uitputting ten gunste van kapitaal en de daartoe vereiste overconsumptie te blijven beschermen als belangrijkste facet in het totale mechanisme van onze samenleving begaat u een onvergeeflijke en onherstelbare fout. Het geld van weinigen tegenover het leven, van flora, fauna en gewone mensen, dat is de tegenstelling waar het hier om gaat. Ik roep u daarom met klem op, onverwijld te kiezen voor de enige nieuwe koers die duurzaam en respectabel is en het belang van de natuur in haar hele diversiteit als uitgangspunt te nemen voor uw beleid. Ieder stukje natuur dient volledig gerespecteerd en dus beschermd te worden en de stikstofuitstoot dient dwingend teruggebracht te worden tot een niveau dat de zieke natuur herstel mogelijk maakt. In dit verband acht ik het van groot belang dat de landbouwsector als grootste veroorzaker van het stikstofprobleem niet tegemoet getreden wordt met een uitkoopregeling voor vrijwilligers, maar dat deze sector actief geholpen wordt te ontkomen aan de financiële klem waar ze kennelijk inzit en die haar noodzaakt steeds méér te produceren (nl voor de hele wereld) in plaats van steeds minder en voor prijzen die m.n. door de inkoopmacht van supermarkten geen recht kunnen doen aan de werkelijke kosten van de productie. De sector en de natuur zijn het meest geholpen door gerichte overheidsinvesteringen die zowel kleinschaliger werken voor alle boeren rendabel maken als op grote schaal gronden voor natuurontwikkeling vrijmaken. Voor de intensieve veehouderij geldt een andere, maar vergelijkbare benadering.